

PATVIRTINTA
Tarptautinės teisės ir verslo aukštosios mokyklos
2015 m. gegužės 26 d. Akademinės tarybos
nutarimu (protokolo Nr. 3)

2020 m. gruodžio 18 d. Akademinės tarybos
nutarimo (protokolas Nr. 4) redakcija

TARPTAUTINĖS TEISĖS IR VERSLO AUKŠTOSIOS MOKYKLOS AKADEMINĖS ETIKOS KODEKSAS

1. Bendrosios nuostatos

1.1. Tarptautinės teisės ir verslo aukštosios mokyklos (toliau – TTVAM) akademinės etikos kodeksas (toliau – Kodeksas) pagrįstas institucijos vertybėmis: etika ir integralumu, atsakomybe bendruomenei ir aplinkai, atsakomybe studento/absolvento vertybėms. Jis numato svarbiausius vengtino (netinkamo) akademinio elgesio atvejus ir įtvirtina pagrindines etiško akademinio elgesio nuostatas, kurių tiesiogiai neapibrėžia valstybės įstatymai, TTVAM vidaus tvarkos dokumentai.

1.2. Kodeksas taikomas visiems TTVAM akademinės bendruomenės nariams – dėstytojams, studentams ir klausytojams (toliau – studentams), administracijos darbuotojams.

1.3. Kodekse vartojamos sąvokos:

1.3.1. **Akademinė etika** – visuma visuotinai pripažintų vertybių, užtikrinančių mokslo ir studijų proceso skaidrumą, sąžiningumą, teisingumą, šiame procese dalyvaujančių asmenų lygybę, nediskriminavimą, atsakingumą, tausų išteklių vartojimą, akademinę laisvę, mokslo ir studijų darbų vertinimo nešališkumą, pasitikėjimą, pagarbą ir intelektualinę nuosavybę apsaugą.

1.3.2. **Akademinė bendruomenė** – TTVAM administracinis, pedagoginis ir mokslinis personalas bei studentai ir klausytojai.

1.3.3. **Akademinės etikos pažeidimas** – bet kokia veika pažeidžianti bendrosios etikos, pedagoginės veiklos, taikomojo mokslo ir meno veiklos, studentų ir klausytojų akademinės veiklos normas.

2. Akademinės etikos principai

2.1. Svarbiausi akademinės etikos principai:

2.1.1. Sąžiningumas. Akademinės bendruomenės nariai, skatindami tiesos, žinių, mokslo ir lygybės siekimą, privalo reikalauti visapusiško sąžiningumo mokydami, dėstydami, tyrinėdami ir atlikdami savo funkcijas kitose akademinėse veiklose (pvz., administravimo funkcijas).

2.1.2. Pasitikėjimas. Akademinės bendruomenės nariai, įgyvendindami savo teises ir pareigas, puoselėja pasitikėjimo kultūrą, kurioje skatinama laisvai keistis idėjomis ir sudaryti sąlygas visiems išnaudoti savo potencialą.

2.1.3. Teisingumas. Akademinės bendruomenės nariai, siekdami teisingumo įgyvendinimo ir kurdami akademinės bendruomenės narių tarpusavio ryšius, turi kurti objektyvius ir vienodus institucinius reikalavimus, praktiką ir procedūras, taip pat užtikrinti jų tinkamą įgyvendinimą.

2.1.4. Pagarba. Akademinės bendruomenės nariai, skatindami pagarbą tarpusavio santykiuose, sau ir kitiems, taip pat mokslinei veiklai, studijoms, su studijomis susijusiai veiklai ir kitoms veikloms (pvz., administracinė veikla), privalo pripažinti ir gerbti žmogaus teises, išsakytas idėjas, pasiūlymus, pagrįstą

kritiką, autorių teises ir pan.

2.1.5. Atsakomybė. Akademinės bendruomenės nariai, skatindami vienas kitą būti atsakingais už savo veiksmus, turi ne tik patys laikytis etiško elgesio reikalavimų mokslinių tyrimų, studijų, dėstymo bei kitų akademinė veiklų (pvz., administravimo veiklos) srityse, bet ir reikalauti tiek asmeninės, tiek bendros atsakomybės iš kitų akademinės bendruomenės narių.

2.1.6. Lygiateisiškumas. Akademinės bendruomenės nariai yra lygūs prieš nacionalinius teisės aktus, TTVAM patvirtintus teisės aktus, taip pat prieš TTVAM vadovus, t. y. draudžiama iš esmės tokius pat faktus savavališkai vertinti skirtingai. Tai nereiškia, kad yra uždraustas skirtingų sąlygų taikymas ar tapačių santykių skirtingas reglamentavimas, tačiau jis galimas tik esant objektyvioms ir pagrįstoms priežastims.

2.1.7. Kodekse pateiktų akademinės etikos principų ir juos pažeidžiančių elgesio formų sąrašas neturėtų ir negali būti laikomas baigtiniu.

2.1.8. Kodekso 2 punkte nurodytais akademinės etikos principais akademinės bendruomenės nariai privalo vadovautis visuose akademinuose santykiuose, susijusiuose su moksline veikla, studijomis, ir kitomis akademinėmis veikloms (pvz., administracinė veikla), tiek su kitais akademinės bendruomenės nariais, tiek su kitais asmenimis, su kuriais sieja su studijomis ir / ar moksline veikla susiję santykiai (pvz., užsakomieji tyrimai, užsakomieji mokymai, praktika ir pan.).

3. Akademinės etikos normos

3.1. TTVAM akademinės bendruomenės etikos normos įtvirtina pagrindines etiško dalykinio (akademinio) elgesio nuostatas, kurios parodo TTVAM akademinės etikos politikos kryptis.

3.2. Akademinė laisvė reiškia TTVAM akademinės bendruomenės narių teisę atvirai dėstyti savo požiūrį į studijų ir mokslinių tyrimų organizavimą ir administravimą, necenzūruojamai išreikšti konstruktyvią kritiką, laisvai plėtoti mokslinę veiklą pasirenkant metodus, apsaugoti akademinės bendruomenės narių nuo suvaržymų. Atsakingas naudojimasis šia teise reikalauja, kad akademinės bendruomenės nariai tokią pat teisę pripažintų ir kitiems bendruomenės nariams.

3.3. Atsakingam naudojimuisi akademinė laisve prieštarauja:

3.3.1. nepakantumas kitai akademinės bendruomenės narių nuomonei bei argumentuotai kritikai;

3.3.2. teisės išsakyti ir ginti savo nuomonę ignoravimas arba sąmoningas ribojimas;

3.3.3. teisės atsakyti į kritiką ar kaltinimus ignoravimas arba sąmoningas ribojimas;

3.3.4. dalyvavimas moksliniuose tyrimuose ar bandymuose, kurių pasekmė yra žala žmogui, gamtai, visuomenei ar kultūrai.

3.4. Priklausymas TTVAM bendruomenei įpareigoja paisyti TTVAM interesų, būti jai lojaliam ir prisidėti prie jos keliamų studijų bei taikomojo mokslo ir meno veiklos tikslų įgyvendinimo. Privalu:

3.4.1. studijų procese bei taikomojo mokslo ir meno veikloje aktyviai palaikyti akademinio sąžiningumo standartus, atviros prieigos principą;

3.4.2. inicijuojant ir / ar vykdant projektus, siejamus su TTVAM vardu, siekti, kad jų rezultatai tarnautų bendriems TTVAM interesams ir būtų viešai prieinami;

3.4.3. pranešti etikos komitetui apie atvejus, kurie gali būti susiję su korupcija, sukčiavimu ar mėginimu daryti neteisėtą poveikį TTVAM bendruomenės nariui;

3.5. TTVAM akademinės bendruomenės narių santykiai grindžiami pagarbos, geranoriškumo,

nešališkumo ir nediskriminavimo principais. Akademinę etiką pažeidžia:

3.5.1. akademinės bendruomenės narių diskriminavimas žodžiais, veiksmais ar akademinio vertinimu, taip pat tokio diskriminavimo toleravimas;

3.5.2. akademinės bendruomenės nario žeminimas naudojantis savo viršenybe;

3.5.3. akademinės bendruomenės narių diskriminavimas dėl dalyvavimo politinėje, visuomeninėje, kultūrinėje ar sportinėje veikloje;

3.5.4. priekabiavimas prie akademinės bendruomenės narių – kai dėl amžiaus, lyties ar seksualinės orientacijos, negalios, išvaizdos, rasės ar tautybės, religijos ar įsitikinimų įžeidžiamas asmens orumas ir siekiama sukurti arba sukuriama bauginanti, priešiška, žeminanti ar įžeidžianti aplinka, taip pat kai toleruojamas žmogaus teises pažeidžiantis ir orumą žeminantis elgesys;

3.6. Akademinės bendruomenės narių tarpusavio santykiai grindžiami kolegialumo bei akademinio solidarumo principais, nukreipti į studijų bei mokslinių tyrimų kokybės ir kūrybinės atmosferos užtikrinimą. Akademinė etika pažeidžiama:

3.6.1. kai profesinė kolegų konkurencija įgyja nesąžiningas formas, dalyvaujama neteisėtuose, negarbinguose sandoriuose, nuslepiaama informacija, eskaluojami smulkmeniški konfliktai bei intrigos;

3.6.2. kai akademinės bendruomenės narys kitų narių akivaizdoje menkina nedalyvaujančio kolegos pedagoginės ir / ar taikomojo mokslo, meninės veiklos gebėjimus, teorines pažiūras ir asmenines savybes;

3.6.3. kai daromas psichologinis spaudimas akademinės bendruomenės nariui siekiant nepelnyto įvertinimo arba norint nuslėpti nesąžiningus akademinis veiksmus;

3.6.4. kai paviešinama ar viešai aptariama konfidenciali informacija apie akademinės bendruomenės narius;

3.7. TTVAM materialiniai ir finansiniai ištekliai naudojami tausojamai ir atsakingai aukštosios mokyklos priimtims įsipareigojimams vykdyti. Šią nuostatą pažeidžia:

3.7.1. materialijų bei finansinių TTVAM išteklių naudojimas politinei veiklai, privataus verslo ar asmeniniams poreikiams tenkinti;

3.7.2. tyčinis TTVAM nuosavybės gadinimas ar naikinimas ar aplaidus elgesys su ja.

4. Pedagoginės veiklos etika

4.1. Dėstytojo santykis su studentu turi būti orientuotas į akademinis reikalavimus, grindžiamas akademinio bendradarbiavimo ir skaidrumo principu.

4.2. Studento žinių, gebėjimų bei įgūdžių vertinimas turi remtis aiškumo, patikimumo, pagrįstumo, nešališkumo principais. Vertinimas turi būti suderintas su dėstomo dalyko tikslais.

4.3. Mokslinė taikomoji veikla turi būti grindžiama sąžiningo tyrimo ir tiesos siekimo idealais.

4.4. Kiekvienas asmuo, pasirašydamas su TTVAM studijų sutartį, įsipareigoja laikytis akademinio sąžiningumo principo. Šiurkščiausiais akademinio sąžiningumo principo pažeidimais laikoma:

4.4.1. Plagijavimas – svetimų idėjų pateikimas kaip savų. Būdingi plagijavimo atvejai:

4.4.1.1. kai svetimas tekstas pateikiamas be citavimo ženklų – kabučių arba kitokio pobūdžio išskyrimo iš viso teksto (pvz., atskira pastraipa, kursyvu);

4.4.1.2. kai perpasakojama arba cituojama svetima idėja, iliustracinė medžiaga ar duomenys nenurodant šaltinio.

4.4.2. Sukčiavimas atsiskaitant už dalyką ar jo dalį – koliokviumų, įskaitų, egzaminų ir pan. metu. Būdingi sukčiavimo atvejai:

4.4.2.1. kai nusirašinėjama arba sąmoningai leidžiama kitam nusirašyti;

4.4.2.2. kai pasakinėjama, naudojamos „paruoštukės“ arba kitokios egzaminatoriaus neleistos priemonės;

4.4.2.3. kai svetimas rašto darbas įteikiamas kaip savas;

4.4.2.4. kai atsiskaitoma už kitą asmenį arba atsiskaitant pasinaudojama kito studento darbu;

4.4.2.5. kai nurodomas žinomai klaidingas šaltinio puslapis arba tinklalapio lankymo data

4.4.3. Padirbinėjimas. Būdingi atvejai:

4.4.3.1. kai dėstytojo jau įvertintas rašto darbas pataisomas be dėstytojo sutikimo siekiant pareikalauti aukštesnio įvertinimo;

4.4.3.2. kai padirbinėjami dėstytojų parašai, pažymos, kitokie dokumentai;

4.4.3.3. kai padirbinėjami akademinų užduočių (kursinių ir kitų darbų) duomenys ar rezultatai.

4.4.4. Pagalba kitam atliekant nesąžiningą akademinį veiksmą: plagijuojant, sukčiaujant arba padirbinėjant.

4.4.5. Kyšininkavimas – atlygio už akademinės paslaugas siūlymas arba davimas (asmeninis ar grupinis).

5. Baigiamosios nuostatos. Kodekso įgyvendinimas

5.1. Kodekso priežiūrą atlieka ir jo įgyvendinimą atitinkamomis poveikio priemonėmis užtikrina TTVAM direktoriaus sudaromas Akademinės etikos komitetas, veikiantis pagal TTVAM Akademinės tarybos patvirtintus nuostatus.

5.2. Sankcijos už etikos normų pažeidimus skiriamos administracine tvarka, kaip numatyta TTVAM Studijų nuostatuose, studijų, darbo ir kitose sutartyse, bei kituose TTVAM vidaus dokumentuose.

5.3. Kiekvienas TTVAM akademinės bendruomenės narys privalo laikytis šiame Kodekse išdėstytų elgesio normų ir principų. Šis Kodeksas skelbiamas TTVAM informacinėje sistemoje.
